

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 34, Şubat 2019, s. 14-23

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4824>

Sinem KEFELİOĞLU

Selçuk Üniversitesi, SBE, Yüksek Lisans Öğrencisi, sinem_kefeli@hotmail.de

Prof. Dr. Zeki USLU

Selçuk Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, zekiuslu@selcuk.edu.tr

ALMANCA BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL EĞİTİMİNDE İNTERNETİN KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUMLARI

Özet

Bu çalışma Almanca Bölümü öğrencilerinin, yabancı dil öğrenimleri sürecinde internetten yararlanma düzeylerini ve derste internet kullanımına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma için likert tipi bir anket ölçeği uygulanmıştır. Araştırmaya 45 lisans öğrencisi katılmıştır. Katılımcılara yabancı dil öğrenim amaçlı olarak interneti ne sıklıkta ve hangi alanlarda kullandıkları, memnuniyet düzeyleri ve programdan beklentileri sorulmuştur. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesabıyla değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin Almanca öğrenimleri sırasında interneti yabancı bir kelimenin karşılığını bulmada sözlük amaçlı ve ödevlerini yapmada kolaylık sağladığı için kullandıkları tespit edilmiştir. İnternet ile alanlarında kendilerini geliştirmek adına hiçbir çabalarının olmadığı, derslerde internetin kullanılması konusunda istekli oldukları görülmüştür. Bu sonuçlara göre internetin bir ders aracı olarak değerlendirilmesinin uygun olacağı söylenebilir. Yabancı dil öğretiminde internetten yararlanma öğrencilerin motivasyonlarını artırabilir ve başarılarını olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca öğrencilerin kendi kendine çalışma alışkanlıkları edinmesinde de rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, internetten yararlanma, Almanca, öğrenci tutumları.

THE ATTITUDES OF TURKISH GERMAN STUDENTS TO INTERNET USAGE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Abstract

The aim of this study is to determine the attitudes of Turkish German students towards internet use in foreign language teaching and the level of their internet use. A Likert-type questionnaire was conducted for this study. 45 Turkish German students took part in the survey. Participants were asked how often and with what goals they use the internet when learning foreign languages, if they invent internet facilitation and what their expectations are. The data was rated frequency and percentage. The result of this work showed that the German learners only use the Internet as a dictionary and when giving up their papers. They do not try to develop themselves on the internet but they want to make use of the internet in foreign language teaching. According to these data, it can be said that it is useful to use internet as a learning material. The use of the internet can motivate the student and positively affects their success. Moreover, it can influence the lifelong learning of students.

Keywords: Foreign language teaching, internet use, German, student attitudes.

GİRİŞ

Günümüzde internet birçok amaçla kullanılmaktadır. Özellikle öğrenciler bilgiye hızlı bir şekilde erişmek ya da sosyal medya aracılığıyla uzaktaki akraba ve arkadaşlarıyla mesajlaşma anlık aktivitelerini paylaşarak vakit geçirmek için interneti kullanıyor. Ayrıca günlük yaşamda interneti kullanmayan kimse olmadığını söylesek yeridir, çünkü etrafımıza baktığımız zaman küçükten büyüğe herkesin cep telefonu, tablet vb. gibi medya araçlarıyla internete kolayca ulaşabildiğini görebiliriz. Bunun önemli bir nedeni bize kolaylık sağlamasıdır. İnternetin bu işlevi, onu hayatımızın vazgeçilmezi yapmıştır.

Günlük yaşamın her alanında yaygın olarak kullanılan internet; eğitim alanında da önemli bir rol oynayabilir. Özellikle yabancı dil öğrenmede önemli bir ders materyali olarak değerlendirilebilir. Çünkü dil öğrenmede yalnızca dilbilgisi kuralları yetmez, ilgili dilin sosyal yaşamı, kültürü vb. ülke bilgisi konularının da öğrenilmesi gerekir. İşte internet bunu gerçekleştirmede en uygun araç olarak değerlendirilebilir. “Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir”(Aksan 1995: 55). Böylelikle yabancı dilin de her birey için ne kadar önemli olduğunu vurgulamak mümkündür. Ülkemizde veya yurt dışına seyahat ettiğimiz zaman yabancı insanlarla karşılaştığımızda bize, o insanlarla rahatlıkla iletişim kurmada yardımcı olur ve bu sayede hem karşı tarafı anlamak hem de kendimizi karşı tarafa rahat bir şekilde ifade edebilmek adına yabancı dil öğrenmek ister istemez hayatımızda zorunlu bir durum olmuştur. Mesbah’ın (2010:101) belirttiği gibi, “ne yazık ki üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin çoğu yabancı bir dili akıcı bir şekilde konuşacak durumda değiller.” Oysa insanların doğuştan dil edinme becerisine sahip olduklarını bilmektedir. Bu bağlamda insanlar kendi anadilleri gibi yabancı dilleri de kolaylıkla öğrenebilirler.

Yabancı dil öğrenmede kullanılan pek çok araç ve stratejiden söz etmek mümkündür. Knapp'ın (2011:403) ifadesiyle "dil öğrenenler bu süreçte kendilerine göre bireysel farklı boyutlarda dil farkındalığı oluştururlar". Bazılarının interneti yabancı dil öğrenme sürecinde bir araç olarak kullandıkları söylenebilir. Lefer yabancı dil eğitiminde internetin işlevini, kullanım amacına göre altı başlıkta toplamaktadır. Bunları sıraladığımızda; eğitim konusu (Bildungsthema), eğitimi içeriği (Bildungsinhalt), dil alıştırması (Sprachtraining), bilgi (Information), işbirliği (Kooperation), iletişim (Kommunikation) olduğunu görürüz (Aktaran: Bayrak 2013: 23).

Yabancı dil öğretiminde internetin bize bu alanlarda büyük katkı sağlayabileceğini söylemek yanlış olmaz. Yeni bir dil öğrenirken, öğrenmekte olduğumuz dilin kültürü hakkında bilgiye ulaşılabilir, yabancı insanlarla iletişim kurarak o dil geliştirilebilir, okuldaki seminer ödevlerimiz için yabancı kaynak üzerinden araştırma yapılabilir, anlamını bilmediğimiz yabancı kelimelerin karşılığını bulmak için kolaylık sağlayabilir veya yabancı kelimelerin telaffuzlarını dinleyip tekrar ederek telaffuzumuz geliştirilebilir. Yabancı dil bölümü öğrencilerinin çoğunun, öğrendikleri yabancı dili mezun olduktan sonra akıcı bir düzeyde kullanamadıkları hepimizin bildiği bir gerçektir. Bu açığı kapatmak için özellikle yabancı dil eğitiminde yaşadığımız problemleri ortadan kaldırmak ve yabancı dil dersinde öğrencilerin öğrenme verimini arttırmak adına başta internetin yabancı dil derslerinde kullanılması yararlı olabilir. Böylelikle yabancı dil öğretimi hem öğrenciler hem de öğretmenler için daha verimli bir duruma dönüştürülebilir. Pala'ya (2006) göre eğitimcilerin, öğrenme- öğretme süreçlerine hareketlilik kazandıran bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanması önem kazanmış ve eğitimde yeni teknolojilerin kullanımı öğrenme- öğretme etkinliklerini kolaylaştırarak daha eğlenceli hale getirmiştir. Bu durumda öğrencilerin yabancı dil eğitiminde internet kullanımlarının incelenmesi önem kazanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Almanca Bölümü öğrencilerinin, yabancı dil öğrenimleri sürecinde internetten yararlanma düzeylerini ve internetten yararlanmaya ilişkin tutumlarını belirlemektir. Bu temel amaca dayalı olarak araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Almanca Bölümü öğrencileri yabancı dil öğrenimleri sürecinde interneti ne sıklıkta kullanmaktadır?
2. Araştırmaya katılan yabancı dil öğrencileri internetten hangi alanlarda yararlanmaktadır?
3. Almanca Bölümü öğrencileri dil öğrenmede internet kullanımından ne derecede memnunlar?
4. Almanca Bölümü öğrencilerinin dil derslerinde internetten ne tür beklentileri vardır?

Sınırlılıklar

Araştırma Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünde 2017-2018 öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören öğrencilerden elde edilen verilerle sınırlıdır. Bu çalışmada toplanan veriler araştırmada uygulanan ölçme aracındaki önermelerle sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi betimsel araştırma modelidir. Öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenimleri sürecinde internet kullanım düzeylerinin somut ve istatistiksel olarak elde edilmesi için en uygun veri toplama aracının anket çalışması olduğu öngörülmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğrenim gören altı yüz elli öğrenci oluşturmaktadır. Ankete katılan kırk beş öğrenci örneklem grubudur.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu çalışmada Almanca Bölümü öğrencilerinin yabancı dil öğrenimi sırasında internet kullarımlarına dair görüşlerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan anket ölçeği kullanılmıştır. 24 maddeden oluşan beşli likert tipi ölçekte dört farklı değişken ele alınmıştır. Her değişken için hazırlanan önermeler ankete dağıtık olarak yerleştirilmiştir. Araştırmada temel veri toplama aracı olarak kullanılan “Yabancı Dil Öğretimi ve İnternet” anketinde maddelerin karşısında; (1-Tamamen Katılıyorum), (2-Katılıyorum), (3-Kısmen Katılıyorum), (4-Katılmıyorum), (5-Kesinlikle Katılmıyorum) biçiminde derecelendirme yapılmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS 21.0 programı yardımıyla çözümlenerek frekans ve yüzdeleri üzerinden değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin, Almanca öğrenimleri sürecinde internet kullarımlarını tespit üzere uygulanmış olan “Yabancı Dil Öğrenimi ve İnternet” anketinden elde edilen verilerin betimsel istatistikleri tablolarda gösterilmiş ve altında değerlendirmeleri yapılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Yabancı Dil Öğreniminde İnternette Yararlanma Alanları

	N	1		2		3		4		5		Ort.
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İnternet sözlüğü kullanıyorum.	45	30	66,7	15	33,3							1,33
Seminer ödevlerim için internette yararlanırım	45	27	60,0	13	28,9	4	8,9			1	2,2	1,55
İnternette Almanca günlük gazete okurum, haberleri takip ederim	45	4	8,9	7	15,6	22	48,9	10	22,2	2	4,4	2,97
Sosyal paylaşım sitelerinde Almanca paylaşımında bulunurum	45	8	17,8	10	22,2	10	22,2	13	28,9	4	8,9	2,88
İnterneti aktif kullanıyorum	45	28	62,2	14	31,1	3	6,7					1,44
Almanca geliştirmek için internette Almanca şarkı dinlerim, film veya video izlerim	45	12	26,7	19	42,2	10	22,2	4	8,9			2,13
Sosyal paylaşım sitelerini Almanca olarak kullanırım	45	8	17,8	7	15,6	11	24,4	12	26,7	7	15,6	3,06

Ölçeğin birinci faktörünü oluşturan “Öğrencilerin Yabancı Dil Öğrenim Sürecinde İnternette Yararlanma Alanlarına” ilişkin ifadelerle göre, öğrencilerin tamamının interneti aktif olarak kullandıklarını görebiliriz. Bu tablodaki verilerden yola çıkarak, öğrencilerin interneti aktif kullandıkları ve Almanca öğrenirken yararlandıkları dikkatimizi çekmektedir. Yukarıdaki veriler öğrencilerin interneti genellikle ödevleri için sözlük olarak kullandıklarını göstermiştir. İnternetin kolaylık sağlaması açısından baktığımızda, bu düşüncenin doğruluk payının yüksek olduğu gözlemlenebilir. Bunu somutlaştırarak bir örnek ile açıklayacak olursak; yabancı insanlarla karşılaştığımızda kendimizi ifade ederken bir kelimenin anlamına bakarken kitap sözlüğü yerine internet sözlüğünü kullanarak karşıımızdaki kişiye daha hızlı bir şekilde cevap verebiliriz. Çünkü kitap sözlüğünde kelimenin karşılığını sayfalarda arayarak zaman kaybı yaşanabilir. Aksine internet sözlüğünde kelimenin karşılığını kolaylıkla ve hızlı bir şekilde bulabiliriz. Buda bize erişim açısından zaman kazandırmış olur.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin interneti aktif kullandıkları, ancak Almanca öğrenmek için yeterince yararlanmadıkları da ortaya çıkmıştır. Tablo 1 incelendiği zaman Almanca bölümü öğrencilerinin internette Almanca ile ilgili sitelerle pek fazla ilgilenmediklerini görebiliriz. Çünkü ankette yer alan maddelerden oluşan internette Almanca kullanımına ilişkin görüşlerin çoğunun ortalamasının sonucu “Kısmen Katılıyorum” olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre, öğrencilerin interneti Almanca kullanmaya yönelik ilgili olmadıklarını söylemek mümkündür. Bu durumun nedeni; Almanca yabancı dil öğretimi sitelerinin eksik olması olabilir. Çünkü yukarıdaki tablodan elde edilen veriler, öğrencilerin

interneti Almancalarını geliştirmek için orta düzeyde kullandıklarını göstermiştir. Aynı durum öğrencilerin interneti yabancı dil olarak İngilizce kullanımına ilişkin görüşlerini incelemek adına düzenlenen bir çalışmada da söz konusudur (Gürbüz 2014: 11-12). Bu sonuca dayanarak, bu tür eksikliklerin sadece Almancaya bağlı bir sorun olduğunu söylemek doğru olmaz. Çünkü öğrencilerin ilgisini çekmemesi, belki de dil öğretimine ilişkin ilgi çekici sitelerin olmamasından kaynaklandığını söylemek mümkün olabilir veya öğrencilerin bu dili isteyerek öğrenmedikleri de söylenebilir. Bu bağlamda internetin ders materyali olarak daha çok çeşitlendirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Yabancı Dil Öğreniminde İnternetten Yararlanma Düzeyleri

	N	1		2		3		4		5		Ort
		f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	
Yabancı dil öğrenirken internetten yararlanırım	45	21	46,7	17	37,8	6	13,3			1	2,2	1,73
Seminer ödevlerim için günde 2 saat internette araştırma yaparım	45	4	8,9	16	35,6	15	33,3	9	20,0	1	2,2	2,71
Yabancı dil öğreniminde internete hiç gereksinim duymuyorum	45	2	4,4			1	2,2	7	15,6	35	77,8	4,62
Alman arkadaşlarımla internet aracılığıyla sık sık iletişim kuruyorum	45	2	4,4	5	11,1	18	40,0	12	26,7	8	17,8	3,42
Almanca kaynaklara ulaşmada daha çok interneti tercih ederim	45	23	51,1	17	37,8	5	11,1					1,60
Derslerim için haftada ortalama 3-6 saat interneti kullanırım	45	11	24,4	10	22,2	15	33,3	8	17,8	1	2,2	2,51

Bir önceki tabloya dayanarak, öğrenciler, interneti yabancı dil öğrenimlerinde kullanmadıklarını savunurken, aslında yabancı dil öğreniminde internete her zaman gerek duyduklarını yukarıdaki tabloya bağlı kalarak söylemek mümkün olabilir. Çünkü Tablo 2’de gördüğümüz üzere, “Yabancı dil öğreniminde internete hiç gereksinim duymuyorum” maddesinin ortalaması 4,62’dir. Anketimizde, bu ortalamanın karşılığı ise “Tamamen Katılmıyorum”a denktir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı, yabancı dil öğreniminde internete gereksinim duyduklarını vurgulamaktadırlar.

Öğrenciler, Almanca öğrenirken internete ihtiyaç duymalarına rağmen, tablodan bunu sadece ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıklarını söylemek doğru olabilir. Çünkü tablodaki verilere göre, öğrencilerin çoğunun, interneti ödevleri için kullanımının ayda ortalama olarak 10 saati geçmediği söylenebilir. Buna dayanarak öğrencilerin, interneti aktif kullandığı, fakat ödevleri için fazla zaman harcamadıklarını görmekteyiz.

Katılımcılar yabancı dil öğrenirken, amaç dilin halkıyla da iletişim haline geçerek kendilerini bu alanda geliştirebilirler. Fakat elde edilen verilere göre öğrencilerin bu tür faaliyetlere eğilimli

olmadığını görmekteyiz. Bunun sebebi; daha önce yabancı insanlarla aynı ortamda bulunmamış olmaları olabilir. Aslında öğrenciler, öğrendikleri dile fazla ilgi duymuş olsaydılar, bu tür faaliyetlere katılma olasılıkları da yüksek olabilirdi. Ne yazık ki elde edilen verilerden yola çıkarak, öğrencilerin yabancı dillerini geliştirmek adına internetten yeterince yararlandıklarını söylemek güçtür.

Tablo 3. Öğrencilerin Yabancı Dil Derslerinde İnternete İlişkin Tutumları

	N	1		2		3		4		5		Ort.
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Derslerde internetin kullanılması ilgimi arttırır	45	14	31,1	12	26,7	12	26,7	6	13,3	1	2,2	2,28
Yabancı dil öğrenirken interneti yararlı buluyorum	45	28	62,2	14	31,1	2	4,4	1	2,2			1,46
İnternet olmasaydı Almancayı bu kadar öğrenemezdim	45	4	8,9	9	20,0	18	40,0	8	17,8	6	13,3	3,06
Araştırma yaparken internetin diğer araçlara göre kolaylık sağladığını düşünüyorum	45	32	71,1	9	20,0	3	6,7	1	2,2			1,40
Derslerde alıştırmaları internetten yapmak zaman kazandırır	45	18	40,0	14	31,1	9	20,0	2	4,4	2	4,4	2,02
Derslerde internet etkin kullanılsa alanımda daha başarılı olurum	45	11	24,4	8	17,8	17	37,8	5	11,1	4	8,9	2,62

Tabloyu incelediğimiz zaman öğrencilerin yabancı dil öğreniminde internete ilişkin tutumlarının olumlu yönde olduğunu görmekteyiz. Elde edilen veriler bağlamında, öğrencilerin Almanca öğrenimleri sürecinde internetin olumsuz olduğuna dair düşüncelerinin olmaması, internetin bu öğrencilere dersleri için kolaylık sağladığı ve aynı zamanda derslerde kullanılmasının onların ilgisini arttıracaklarını söylemek mümkündür. Önceki tablolardan elde edilen verilerin değerlendirilmesinden, öğrencilerin interneti her ne kadar dersleri için çok fazla kullanmadıkları elde edilmiş olsa da, bu öğrenciler ders esnasında uygulanan alıştırmalar için internetin onlara zaman kazandıracağını belirtmişlerdir.

“Derslerde internet etkin kullanılsa alanımda daha başarılı olurum” önermesine verdikleri cevabın orta düzeyde olduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda öğrencilerin, yabancı dil öğrenmede internetin kolaylık sağladığının bilincinde oldukları, ancak ders ortamındaki kullanımına ilişkin deneyimlerinin olmaması nedeniyle kararsız kaldıkları düşünülebilir. Çünkü önceki tablolardan elde edilen verilere dayanarak öğrencilerin, daha önce Almancalarını geliştirmek adına hiçbir şekilde internetten yararlanmadıklarını elde etmiştik. Fakat internet destekli çalışmalarda güncel

konulara ulaşılabilir, etkileşimli alıştırmalar ve testler çözülebilir veya dinleyip anlama egzersizleri yapılabilir ve öğrenilen dili konuşan kişilerle karşılıklı sohbet gerçekleştirilebilir (Riechert, 1998:1). Böylelikle yabancı dil öğreniminde bütün dil becerilerinin geliştirilmesi sağlanabilir. Ancak bunun için yabancı dil öğretimi alanında internet ortamında yeterli materyallerin hazırlanması gereği vardır. Yukarıda bu tür materyallerin eksikliğinden söz etmiştik. Engler (2001:3) çalışmasında Goethe Enstitüsünün internet ortamında Almanca öğrenmeye yönelik her seviyeye göre 33 Almanca alıştırma sunduğunu belirtmektedir. Bu tür çalışmaların yaygınlaştırılması çağımızın eğitim anlayışının vazgeçilmez bir anlayışı olmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Yabancı Dil Derslerinde Programdan Beklentileri

	N	1		2		3		4		5		Ort.
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Derslerde internet kullanılmasını gerekli görüyorum	45	18	40,0	14	31,1	12	26,7			1	2,2	1,93
Bölümde sadece derslerimiz için kullanabileceğimiz internet odası olmalı	45	30	66,7	9	20,0	2	4,4	3	6,7	1	2,2	1,57
Yabancı dil alıştırmalarında internet kullanılmalı	45	27	60,0	13	28,9	5	11,1					1,51
Derste internet kullanmak sözcük dağarcığımı genişletir	45	12	26,7	14	31,1	15	33,3	4	8,9			2,24
Derslerde internetin aktif kullanılmasını isterim	45	19	42,2	10	22,2	9	20,0	4	8,9	3	6,7	2,15

Öğrenci beklentilerini incelediğimiz zaman, öğrencilerin tamamının interneti derslerde aktif olarak kullanmak istediklerini görüyoruz. Bayrak (2013: 27) Almanca Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Dil Eğitiminde Bilgisayar ve İnternetin Kullanımına İlişkin Görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasında öğrencilerin bazılarının, interneti yalnızca eğlence amaçlı kullandıklarını saptamıştı. Fakat yukarıdaki tablolardan elde edilen verilere göre öğrenciler, interneti derslerde aktif olarak kullanmak istediklerini vurgulamakta ve aynı zamanda ders dışında bölümlerde de ödevleri veya alanlarıyla ilgili araştırmalar yapabilecekleri internet odası isteklerini vurgulamaktadırlar. Bu bağlamda Bayrak'ın araştırmasından bu yana geçen zaman zarfında öğrencilerin derste internet kullanımına yönelik ilgilerinin değiştiğini söylemek mümkün olabilir. Çünkü anketten elde edilen verilere baktığımız zaman öğrencilerin neredeyse tamamının internetin derslerde kullanılması gereğine ilişkin düşüncelerinin olduğunu görebiliriz. Ayrıca uygulamaya katılan öğrenciler, hem alıştırmalarda hem de sözcük dağarcıklarını geliştirmede fayda sağlayabileceği düşüncesindedirler. Böylelikle, öğrencilerin ilgi alanı olduğu için derslerde internet kullanımının öğrencilerde olumlu etki sağlayabileceği kanısına varılabilir. Çünkü öğrenciler son yıllarda yabancı dil derslerinden uzaklaşmaktadırlar. Ve öğrencilerin ilgi alanları olan internetle ilişkili şekilde derslerin işlenmesi onları motive edici olabilir. Yapılan bir araştırmaya göre (Uslu-Uyanık 2017: 411) yabancı dil eğitiminde Almanca

öğrencilerinin motivasyonlarının düşük olduğu, ders dışı etkinlikler ve internet kullanımının öğrencilerin başarısını olumlu etkileyeceği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda derslerde internetin kullanılması yabancı dil öğretimine önemli bir katkı sağlayabilir ve öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerine uygulanan anketten elde edilen verilerin değerlendirildiği bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin tamamı interneti aktif olarak kullanmaktadır. Ancak bu aktif kullanımın yabancı dil öğrenimi amaçlı olduğu söylenemez. Çünkü öğrenciler internetten çoğunlukla sözlük ve ödev amaçlı yararlandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilere hem kolaylık hem de zaman kazandırmaktadır. Ancak internetin diğer olanaklarından yararlanılmadığı görülmektedir. Benzer bir sonuç başka ülkelerde yapılan araştırmalarda da ortaya çıkmıştır. İsveç okulunda daha önce yapılmış olan bir çalışmada da, öğrenciler interneti aktif kullandıklarını fakat Almanca dersleri için hiç kullanmadıklarını vurgulamışlardır (Andersson 2010: 39). Öyleyse bu durumun yalnızca Türklere özgü olmadığı, yeni kuşakların bütün dünyada ortak özellikler taşıdığı, internet tutkusundan eğitim ortamında da yararlanılması için çalışmalar yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde öğrencilere interneti sadece ödevleri için değil aynı zamanda ders ortamında da kullanarak daha etkileşimli bir öğrenme sağlanabilir.
2. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin, yabancı dil öğrenmede internetten yararlanma düzeyleri incelendiğinde bunun çok yeterli olmadığı görülmektedir. Öğrenciler her ne kadar internete gereksinim duyduklarını, yararlandıklarını ve özellikle kaynaklara ulaşmada tercih ettiklerini belirtse de dil öğrenme amaçlı olarak çok az internet kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Yabancı dil dersleri için haftada ortalama üç saat internetten yararlanmak yeterli görülemez. Günün önemli bir bölümünü internet kullanmayla geçiren öğrenciler için ders ve ödev amaçlı kullanımların çok az olduğu anlaşılmaktadır. Bu verilere göre öğrencilerin yabancı dil öğrenmede internetten yararlandıkları söylenemez. Bu konuda onların ilgisini çekecek çalışmaların ve programların geliştirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.
3. Öğrencilerin yabancı dil öğretiminde internet kullanımına ilişkin tutumları incelendiğinde, dil öğrenmede interneti yararlı buldukları, araştırma yapmada internetin kolaylıklar sağladığı ve derste internet kullanımının ilgilerini artıracığı yönünde olumlu düşünceler taşıdıkları görülmektedir. Bununla birlikte derste internet kullanımının alandaki başarılarına nasıl bir etkisinin olacağı konusunda fikir sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır. Belki de ders ortamında internetin uygulanabilme koşulları hakkında önbilgileri olmadığı için kararsız bir tutum takınmışlardır. Ayrıca yeni fikirlerin büyük toplum kesimlerince benimsenmesi biraz zaman alabilir. Önbilgiler, gözlem ve deneyimler yeniliklerin benimsenmesinde önemli rol oynarlar. Bu durum ders uygulamaları için de geçerlidir. Ayrıca yabancı dil öğretiminde internet kullanımı ancak her yaştaki öğrencilerin toplumsal özelliklerine, yetkinliklerine ve özerkliklerine göre desteklenirse olumlu yönde gerçekleşebilir (Alm 2007: 15).
4. Katılımcılar yabancı dil öğretimi programlarında internet kullanılmasını gerekli görüyorlar. Bölümde ders amaçlı internet odaları olmasını ve dil alıştırmasında internetten yararlanılmasını istemekteler. Derslerde internetin kullanılması tek düzelik ve ezberciliğe

karşı iyi bir araç olabilir. Çünkü genelde aynı ders kitabının her dönem yinelenmesi hem öğreticiyi tembelleğe yöneltiyor, hem de aynı alıştırmaların yapılması öğrencileri ezberciliğe zorluyor. İnternette yararlanma ders içeriklerinin güncellenmesi için önemli bir fırsattır. Farklı kaynaklar, farklı örnek çözümleri öğreticiyi sürekli canlı tuttuğu gibi, öğrenciyi de ezbercilikten uzaklaştırır ve sözcük dağarcığının genişlemesine katkı sağlar. Bütün bu gerekçelerle eğitimin her alanında, fakat özellikle de yabancı dil öğretiminde internette yararlanılması bir zorunluluktur. Böylece öğrenciler hem sınıf ortamında öğretmenleriyle birlikte, hem de ders dışında ve boş zamanlarında öğrenme süreçlerini yürütebilirler. Yücel'in (2015: 234) belirttiği gibi yabancı dil kültürden ayrı düşünülemez. Derslerde internet yardımıyla öğrenilen dilin kültürü hakkında bilgi aktarılması daha kolay olacaktır. Elbette bunun için öğretmenlerin de interneti kullanma becerilerini geliştirmeleri gerekir. Böylelikle yabancı dil öğretiminde daha başarılı öğrenciler yetiştirmek mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Aksan, Doğan (1995). *Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 439
- Alm, Antonie (2007). Motivationstheoretische Grundbedingungen für den erfolgreichen Einsatz von Neuen Medien im Fremdsprachenunterricht, *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*12:1, S.15
- Andersson, Sandra (2010). Internet im Fremdsprachenunterricht: Eine Untersuchung zur Verwendung vom Internet im Deutschunterricht, Linneuniversitetet, *Institution for sprak och litteratur*, S. 39
- Bayrak, Ayhan (2013). Almanca Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar ve İnternetin Kullanımına İlişkin Görüşleri, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, S.23
- Engler, Lela- Rose (2001). Deutschlernen über das Internet. Die Möglichkeiten eines didaktischen Chats, *Linguistik Online* 9, 2/, 1-3
- Gürbüz, Ocağ, Hocaoğlu, Nilda (2014). Öğrencilerin İnternet Ortamında İngilizce Kullanımlarına Yönelik Tutumları. *Sosyal Bilimler Dergisi*,16/1, 11-12
- Knapp, Karlfried (2011). *Angewandte Linguistik. Ein Lehrbuch*. UFB; Tübingen.
- Mesbah, Sevinç B. (2008). ‘‘Lernerwerbung zu Team-Unterricht bei DAF2 an der Universität. *Hacettepe Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27 (2), 101
- Pala, A. (2006). ‘‘İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 16, 177-188
- Riechert, Rüdiger (1998). Internet im Unterricht Wirtschaftsdeutsch. Erfahrungsbericht aus der Erstellung und Anwendung von Hilfsmitteln für eine effektive Nutzung deutschsprachiger Web-Angebote. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* [Online], 3(1)
- Uslu, Zeki, Uyanık, Ayşe (2017). Alman Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde Öğrenci Motivasyonu. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 37, 407-418
- Yücel, Mukadder Seyhan, GÖÇERLER, Harun, DEMİR, Meryem (2015). Interkulturelles Lernen durch den Whiteboard- Einsatz als Zusatzmaterial. *Humanitas*, 5, S.234